

ACTE D'HOMENATGE
EN RECORD DE VÍCTOR FERRO POMÀ

23 d'octubre de 2008

Víctor Ferro Pomà

INTERVENCIONS

La Societat Catalana d'Estudis Jurídics tenia el deure de retre un homenatge a la memòria de Víctor Ferro Pomà.

Les persones que intervindran en aquest acte tractaran la seva persona des de diversos àmbits d'una activitat professional molt polièdrica, per això voldria només destacar Víctor Ferro com a ciutadà de Catalunya, com a persona que se sentia membre de la nostra comunitat nacional amb el deure cívic de contribuir, des de la seva condició d'historiador de les institucions de govern, a construir aquest país.

Tot i que no el vaig conèixer personalment, cap al 1978 vaig tenir l'oportunitat de llegir el manuscrit del seu llibre sobre el dret públic català en fer una correcció quan estava col·laborant amb Josep Maria Pujol. Per cert, el llibre encara va trigar deu anys a ser publicat.

En el pròleg a la seva obra principal, *El dret públic català. Les institucions de Catalunya fins a la Nova Planta*, ens explica d'una manera clara com va fer aquesta obra des d'aquest compromís cívic:

Qui compregui que la cultura d'un poble no es limita a les seves creacions en els camps de la llengua, la literatura, l'art, la ciència, la filosofia, l'economia, el dret privat, etc., sinó que troba també en la tradició política una de les seves expressions més altes i més nacionalment definidores, comprendrà igualment l'empobriment intel·lectual que comporta per a una comunitat la ignorància —o, el que és pitjor, la visió deformada— d'aquesta seva tradició. La familiaritat amb unes institucions, unes normes i uns mecanismes jurídics (i no tan sols amb llurs noms) que des dels seus orígens i durant la major part de la seva història regien la vida del país —i que, d'altra banda li foren arrabassats per la força i no pel dret, i als quals, que se sàpiga, Catalunya no ha renunciat mai legítimament— és un poderós factor d'educació ciutadana i element imprescindible d'una sòlida recuperació de la nostra identitat col·lectiva. En uns moments en què Catalunya veu obrir-se unes perspectives encara imprecises de la vida institucional pròpia, és inajornable, ens sembla, de fer inventari del llegat d'una evolució quasi mil·lenària que madu-

rà en unes institucions polítiques, judicials, administratives i financeres, en unes normes i uns mecanismes d'ordenació i de disciplina social que no desdigueren mai dels de les altres terres d'Europa occidental i que, en molts casos i en més d'un moment, els precediren i els superaren. No podem comprendre —ni acceptar— que es posi en l'oblit ni que es confini a l'erudició històrica el tresor d'una experiència multiseccular acumulat per uns homes que parlaven la nostra llengua i duïen el nostre nom i que cregueren justificat de lluitar i morir per defensar-lo i fer-nos-el arribar.

Víctor Ferro ens planteja la transcendència de la divulgació de la història de les nostres institucions davant l'oblit i la tergiversació de certa historiografia interessada.

En aquesta mateixa taula, fa un parell d'anys Josep Fontana plantejava la modernitat de les institucions catalanes en el moment en què foren suprimides per la força de les armes, davant de la pretesa modernitat de les institucions borbòniques del segle XVIII.

Víctor Ferro remarca que amb aquest aquest llibre vol contribuir a defensar el dret a la sobirania del nostre poble, de la qual, com diu, va ser privat per la força i a la qual no ha renunciat mai legítimament. És a dir, defensa el dret del nostre poble a exercir el dret a l'autodeterminació, del qual no es pot dir que hi hagi renunciat o n'hagi fet exercici en promoure els estatuts d'autonomia del 1931, del 1979 o l'actual del 2006, atès que tots van ser promoguts sota la imposició d'un sistema constitucional i polític que negava aquest dret. És en aquest sentit que Víctor Ferro planteja que «Catalunya mai hi ha renunciat legítimament». Sens dubte, en aquest raonament pesa el seu vessant de jurista al servei de les Nacions Unides, coneixedor dels principis de dret internacional.

Si, com diu ell, la personalitat nacional de Catalunya és fruit de les aportacions en els camps de la llengua, la literatura, l'art, la ciència, la filosofia, l'economia, el dret privat, etcètera, si aquest país ha tirat endavant durant tres segles d'adversitats, ha estat possible gràcies al compromís i l'esforç personal de molts ciutadans com Víctor Ferro. Aportacions imprescindibles i necessàries en la situació de precarietat que viu el nostre poble, amb unes institucions febles, posades constantment en qüestió i davant d'una negació reiterada de la realitat de la mateixa existència d'aquesta personalitat. Una mostra d'aquesta feblesa i inseguretat jurídica és la paradoxal i aberrant situació en què es troba el migrat Estatut del 2006 davant del fet que, després de ser aprovat pel Parlament, disminuït per les Corts i referendat pel poble de Catalunya, ara hagi de ser passat per un nou filtre: el Tribunal Constitucional.

El seu caràcter modest no justifica que Víctor Ferro no hagi tingut el re-

coneixement que es mereixia. De tota manera, la seva obra ens restarà com a testimoni de la seva aportació al món de la història del dret a Catalunya.

Reconeguem i honorem aquest ciutadà exemplar per la seva contribució al camp de la història de les institucions i el dret públic del nostre país.

Josep Cruanyes i Tor
President de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics